

L'Època del Gòtic. Segles XII-XV

Codi: 100360

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	OT	3	0
2500241 Arqueologia	OT	4	0
2500501 Història	OB	2	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Félix Retamero Serralvo

Correu electrònic: Felix.Retamero@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Ramon Sarobe Huesca

Prerequisits

Els propis que marca la normativa del grau: haver cursat l'assignatura "Introducció a la Història Medieval" o "Història Medieval" de primer curs, a fi i efecte d'haver assolit els coneixements mínims sobre els grans processos de l'edat mitjana en l'espai i el temps. Sobre aquesta base s'aprofundirà en els continguts del temari corresponent a l'època d'estudi.

Objectius

Estudiar el passat de les societats europees entre els segles XI i XV. S'analitzaran les conquestes feudals, la consolidació de les monarquies europees i la fixació dels fonaments del món modern. Rebran una atenció específica l'expansió de la cristiandat llatina; el desenvolupament comercial i financer; les causes principals dels conflictes de l'època, l'anomenada "crisi" del segle XIV; les transformacions sorgides d'aquesta crisi; les relacions entre tots aquests processos i el desenvolupament de les formes de pensament i d'expressió que connectaran amb les societats modernes. Tot i que el referent central de l'assignatura serà la història d'Europa, caldrà entendre els vincles entre els processos europeus i els desenvolupats a l'Orient Proper i al Nord d'Àfrica. Tot el contingut de l'assignatura serà sensible als aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere.

Competències

- Arqueologia
- Contextualitzar i analitzar processos històrics.

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi en arqueologia.

Història

- Aplicar els principals mètodes, tècniques i instruments de l'anàlisi històrica.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Dominar els conceptes bàsics diacrònics i temàtics propis de la ciència històrica.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar de manera crítica els discursos divulgatius, especialment en relació amb la ideologia i els biaixos etnocèntrics i sexistes.
2. Analitzar els processos històrics que condueixen als conflictes bèl·lics.
3. Aplicar l'anàlisi morfosintàctica a la lectura de textos llatins, identificant, si escau, les característiques pròpies del gènere literari o de la variant lingüística corresponent.
4. Aplicar les tècniques i els instruments d'anàlisi adequats als casos d'estudi.
5. Aplicar les tècniques que permeten una comprensió ràpida i global del text llatí.
6. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi a la resolució de problemes relatius al camp d'estudi propi.
7. Aprendre de manera autònoma.
8. Avaluar i resoldre críticament els problemes historiogràfics propis dels estudis de la guerra.
9. Avaluar i resoldre críticament problemàtiques històriques pròpies de la història del gènere.
10. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
11. Comunicar-se tant oralment com per escrit en l'idioma propi o en una tercera llengua utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.
12. Descriure amb precisió l'objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.
13. Descriure les estructures econòmiques, socials i polítiques de l'edat mitjana.
14. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi històrica.
15. Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants per a la pràctica professional.
16. Dominar i identificar la història de l'entorn immediat.
17. Dominar l'estructura diacrònica general del passat.
18. Dominar la història universal de l'edat mitjana.

19. Examinar un passatge literari mediollatí i connectar-lo amb les característiques pròpies del llatí medieval.
20. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuais en els textos formals i científics
21. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats.
22. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
23. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
24. Identificar els mètodes propis de l'arqueologia i la seva relació amb l'anàlisi històrica.
25. Identificar els mètodes propis de la història i la seva relació amb l'anàlisi de fets concrets.
26. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
27. Interpretar i analitzar les fonts documentals.
28. Interpretar les fonts materials i el registre arqueològic.
29. Interpretar textos històrics en relació amb els contextos arqueològics.
30. Llegir i interpretar adequadament manuscrits, inscripcions i diplomes de l'antiguitat, de l'Edat Mitjana, Moderna i Contemporània.
31. Llegir i interpretar textos historiogràfics o documents originals i transcriure, resumir i catalogar informació generada a l'Edat Mitjana.
32. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
33. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
34. Reconèixer la importància de controlar la qualitat dels resultats del treball i de la seva presentació.
35. Relacionar els elements i els factors que intervenen en el desenvolupament dels processos històrics.
36. Resoldre els problemes metodològics que planteja l'ús de les fonts historiogràfiques medievals
37. Transmetre els resultats de la recerca arqueològica i comunicar conclusions, de manera clara, tant oralment com per escrit, a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
38. Treballar en equip respectant tots els punts de vista.
39. Utilitzar el vocabulari tècnic específic d'interpretació i comentari dels textos antics.
40. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació de la disciplina.
41. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi de la història.

Continguts

1. L'expansió de la cristiandat llatina (segles XII-XIII). Les croades.
2. Les noves dimensions del comerç a Europa. Rutes i tècniques.
3. La "crisi" del segle XIV.
4. Les ciutats baixmedievals.
5. Els estats europeus baixmedievals. Fiscalitat, guerres i conflictes dinàstics. La Guerra dels Cent Anys
6. Església i estat. La secularització de la teoria política i de la religió. L'Humanisme.
7. Les noves dimensions del món. La fi de Bizanci i d'al-Andalus

Metodologia

Activitats: 1. Dirigides

- Llegir i interpretar textos historiogràfics o documents originals i transcriure, resumir i catalogar informació generada durant la Baixa Edat Mitjana
- Descriure les estructures socials i polítiques de la Baixa Edat Mitjana.
- Resoldre els problemes metodològics que planteja el maneig de les fonts historiogràfiques medievals.
- Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i de síntesi.

2. Tutoria

- Gestionar la informació i coordinar el treball de caràcter interdisciplinar amb altres equips.
- Orientar en la confecció de treballs

3. Activitat autònoma

- Llegir i interpretar textos historiogràfics o documents originals i transcriure, resumir i catalogar informació generada durant la Baixa Edat Mitjana
- Descriure les estructures socials i polítiques de l'Edat Mitjana.
- Resoldre els problemes metodològics que planteja el maneig de les fonts historiogràfiques medievals. Llegir i interpretar textos historiogràfics o documents originals i procesar, resumir i catalogar informació generada durant l'edat mitjana
- Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi; comunicar oralment i per escrit.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques; sessions pràctiques i seminaris (lectura i interpretació de textos i documents)	50	2	9, 13, 14, 22, 23, 25, 35, 36, 40
Tipus: Supervisades			
Tutories d'orientació per a la confecció dels treballs (orals i escrits)	15	0,6	1, 6, 9, 14, 16, 17, 18, 23, 25, 27, 28, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 40, 41
Tipus: Autònomes			
Estudi personal; preparació presentacions orals i treballs escrits; seguiment de treballs.	75	3	1, 4, 7, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 20, 21, 22, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 37, 38, 39, 41

Avaluació

1. Primera prova parcial de síntesi: 30%.
2. Segona prova parcial de síntesi: 30%.
3. Realització d'un o dos treballs: 40% en total.

La nota mínima perquè un exercici sigui tingut en compte en el càlcul de la mitjana és 3,5.

Recuperació: L'alumne/a que hagi suspès els dos parcials haurà de presentar-se a la recuperació, sigui quina sigui la mitjana ponderada final. Es podrà recuperar un treball suspès mitjançant el lliurament d'un altre.

Es considerarà "no avaluable" i no podrà tenir accés a la recuperació l'alumnat que no hagi presentat un mínim de 2/3 de les activitats d'avaluació continuada.

La recuperació consistirà en una prova de síntesi sobre el temari del curs i es realitzarà en la data establerta per la facultat. La nota màxima del procés de recuperació serà d'Aprobat, és a dir, de 5 (sobre 10). L'exercici de recuperació en cap cas es considerarà una alternativa per pujar nota.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En el moment de realització/lliurament de cada activitat avaluativa, el professorat informará (Moodle, SIA) del procediment i data de revisió de les qualificacions

L'alumnat tindrà dret a revisar els resultats de les proves realitzades. El professorat establirà oportunament els mecanismes per fer-ho.

Es tindran en compte els casos particulars que rebran un tractament personalitzat.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Moodle, Teams, etc. El professorat vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen 1	30%	1,5	0,06	1, 2, 6, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 26, 29, 30, 35, 36, 37, 40
Examen 2	30%	1,5	0,06	1, 2, 6, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 26, 29, 30, 35, 36, 37, 40
Treball	40%	7	0,28	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41

Bibliografia

A més de la bibliografia específica de cada tema:

Astarita, Carlos, Del feudalismo al capitalismo. Cambio social y político en Castilla y Europa Occidental, 1250-1520. PUV, 2005.

Bartlett, Robert, La formación de Europa. Conquista, colonización y cambio cultural (950-1350). PUV, 2003.

Baschet, Jérôme, La civilización feudal. Europa del año mil a la colonización de América. Fondo de Cultura Económica. México, 2009.

Benito, Pere (ed.), Crisis alimentarias en la Edad Media. Modelos, explicaciones y representaciones. Ed. Milenio, Lleida, 2013.

Bois, Guy, La gran depresión medieval: siglos XIV - XV. El precedente de una crisis sistémica. PUV, 2009.

Constable, Olivia Remie. Comercio y comerciantes en la España musulmana. La reordenación comercial de la Península Ibérica del 900 al 1500, Ed. Omega, Barcelona, 1996.

Contamine, Phillipe, et al., La economía medieval, Akal, Madrid, 2000.

García de Cortázar, J. A.; Sesma, J. A., Historia de la Edad Media, una síntesis interpretativa. Alianza Editorial, Madrid, 2002.

Pounds, N. J. G. Història econòmica de la Europa Medieval, Ed. Crítica, Barcelona, 1981.

Tyerman, Christopher. Las Guerras de Dios. Una nueva historia de las Cruzadas, Ed. Crítica, Barcelona, 2010.